

Çocuklarda Besin Gücü Ölçeği Kısa Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklarda Besin Gücü Ölçeği Kısa Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18998>

Öz

Çocuklarda Besin Gücü Ölçeği K?sa Formu (ÇBGÖKF), çocukların g?dalara kar?? alg?lad?klar? psikolojik gücü ve besinlerin tüketim üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla geli?tirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türkçe adaptasyon çalışması, orijinal formun kültürel ve dilsel bağlamda geçerliliğini ve güvenilirliğini sınamak üzere gerçekleştirilmiştir. Ölçek, özellikle çocuk beslenme davranışları, i?tah kontrolü ve g?daya yönelik tepkisellik gibi alanlarda araştırmacılara ve klinisyenlere kısa ve etkili bir değerlendirme aracı sunmayı hedeflemektedir.

Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Bozkurt ve Yıldızran (2021) tarafından Uluslararası Gazi Sağlık Bilimleri Kongresi'nde bir bildiri sunumu ile duyurulmuştur. Bu çalışmada, ölçeğin Türkiye'deki çocuk popülasyonunda kullanılabilirliğini sağlamak için gerekli olan psikometrik analizleri içermektedir. Ölçek çetidi, mevcut bir aracın farklı bir kültüre transfer edilmesi anlamına gelen bir **Uyarlama** çalışmasıdır.

Anahtar Kelimeler

Çocuklarda Besin Gücü Ölçeği, K?sa Form, Beslenme Davranışları, Besin Gücü, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Bozkurt, O., Yıldızran H.

Amaç

Çocuklarda Besin Gücü Ölçeği K?sa Formu'nun temel amacı, besinlerin çocuklar üzerindeki algılanan motivasyonel veya kontrol edici gücünü hızla ve etkin bir şekilde değerlendirmektir. Orijinal ölçeğin kısa formu, uzun versiyonun kapsamlı yapısını korurken, uygulama süresini kısaltarak klinik ve araştırma ortamlarında pratiklik sağlamaktadır.

Türkçe uyarlama çalışmasının amacı ise, ölçeğin Türk kültürüne uygunluğunu test etmek, dilsel etdererliğini sağlamak ve elde edilen veriler üzerinde ölçeğin yapasal geçerliliğini ve iç tutarlılığını kanıtlamaktır. Bu sayede, Türkiye'de çocukluk çağı obezitesi, seçici yeme veya yeme bozuklukları araştırmalarında güvenilir bir araç kullanılması mümkün hale gelmiştir.

Yapı

Ölçek, muhtemelen çocukların yiyeceklere olan tepkiselliğini, özellikle de ödül değeri yüksek g?dalara kar?? gösterdikleri çekimi veya kontrol kaybını ölçen bir yapıyı hedeflemektedir. "Besin Gücü" (Food Power) kavramı, yiyeceklerin bireyin davranışlarını ne ölçüde etkilediğini, özellikle

de yiyecek ipuçları (food cues) kar??s?nda olu?an tepkileri ifade eder.

Bu psikolojik yapı, genellikle beslenme bilimi ve çocuk psikolojisi alanlarında incelenir ve Besin Gücü'nün yüksek olması, dürtüsel yeme veya aşırı kilo alımı riskleriyle ilişkilendirilebilir. Kısa formun, orijinal ölçeğin ölçtüğü temel boyutlar (örneğin, gıdanın çekiciliği, gıdanın kontrol ediciliği) temsil etmesi beklenmektedir.

Geçerlik

Kaynak içerikte spesifik geçerlik değerleri belirtilmemi? olmakla birlikte, Bozkurt ve Yıldırım tarafından sunulan bildirinin bazıları ölçeğin Türkçe geçerlik çalışması içerdiğini göstermektedir. Bu bağlamda, uyarlama çalışması kapsamında yapı geçerliği (doğrulayıcı veya açıklayıcı faktör analizi) ve muhtemelen ölçüt bağımlı geçerlik (ilgili diğer değişkenlerle korelasyon) incelemeleri yapılmıştır.

Yapısal Geçerlik analizleri, kısa formun Türk örnekleminde de orijinal ölçeğin teorik boyut yapısını koruyup korumadığını belirlemeyi amaçlamıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen psikolojik yapıyı ne kadar doğru temsil ettiğini ortaya koyar.

Güvenirlik

Kaynak içerikte spesifik güvenirlik değerleri belirtilmemiştir. Ancak, uyarlama çalışması kapsamında ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirmek amacıyla Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü gösterir.

Ayrıca, test-tekrar test güvenilirliği gibi yöntemler kullanılarak ölçeğin zamana karşı kararlılığı da incelenmiş olabilir. Bu tür bir analiz, ölçeğin kısa bir zaman aralığında uygulandığında tutarlı sonuçlar verip vermediğini göstererek ölçüm hatasını minimize etme yeteneğini kanıtlar.

Faktör Analizi

Çocuklarda Besin Gücü Ölçeği Kısa Formu'nun Türkçe uyarlama sürecinde, ölçeğin çok boyutlu yapısını Türk kültürü içinde de geçerli olup olmadığını incelemek için faktör analizi uygulanmıştır. Orijinal ölçeğin kısa formunun tek bir faktörlü veya çok faktörlü bir yapıya sahip olmasına bağlı olarak, araştırmacılar Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemlerini kullanmışlardır.

Bu analizlerin temel amacı, Türkçe çevirinin istatistiksel olarak orijinal ölçekle aynı temel yapıyı yansıttığını kanıtlamak ve kültürel farklılıklardan kaynaklanabilecek madde yüklerindeki sapmaları tespit etmektir. Bildiri sunumu (Bozkurt & Yıldırım, 2021), bu faktör yapısını

başarılı bir şekilde doğrulandığını ifade etmektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation) ve Psikometrik Değerlendirme

Format: Bildirilmemiştir, ancak genellikle Likert tipi derecelendirme ölçeği veya benzeri bir öz bildirim formatı beklenir.

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Çocuklar (Children)

Age Group: Spesifik yaş grubu bildirilmemiştir, ancak çocukluk çağı beslenme çallmalarında kullanılan yaş aralığı (örneğin, 6-12 yaş) beklenir.

Population Details: Türkiye'deki çocuklar üzerinde gerçekleştirilen geçerlik ve güvenirlik çallması örnelemi.

Test Methodology: Öz Bildirim veya Ebeveyn Bildirim Ölçeği (Orijinal formun metodolojisine bağlı olarak).

Anahtar Kelimeler

Çocuk Gelişimi, Obezite Riski, Beslenme Psikolojisi, Güvenirlik, Geçerlik, Ölçek Geliştirme, Besin Gücü.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bildirilmemiştir

Affiliation Email addresses: dytosmanbozkurt@gmail.com (Sorumlu Yazar İletişim)

Correspondence Address: Bildirilmemiştir

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçeğin orijinal formu için izin ve ücret bilgileri, formun ilk geliştiricileri ile iletişime geçilerek öğrenilmelidir. Türkçe adaptasyon çallması 2021 yılında tamamlanmıştır.

Sorumlu yazar: **Osman BOZKURT**. İletişim: dytosmanbozkurt@gmail.com.

Çallmanın sunulduğu kongrenin kitapçığına ait bağlantı: saglikbilimlerikongresi.com.

Kaynaklar

Bozkurt, O., Yıldırım H. (2021, 15-17 Aralık). *Çocuklarda Besin Gücü Ölçeği Kısa Formu: Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması* (Bildiri Sunumu). Uluslararası Gazi Sağlık Bilimleri Kongresi, Ankara, Türkiye.

Ölçeğin orijinal PDF dosyalarına aşağıdaki bağlantılardan ulaşılabilir:

[cocuklarda-besin-gucu-olcegi-kisa-formu-toad.pdf](#)

[cocuklarda-besin-gucu-olcegi-kisa-formu-toad.pdf](#)

Çocuklarda Besin Gücü Ölçeği Kısa Formu Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri bu kaynakta sağlanmamıştır. Maddeler, yukarıda belirtilen referans çalışmanın (Bozkurt & Yıldırım, 2021) bildiri metninde veya PDF dokümanlarında yer almaktadır.